
MED VIDEN SKAL LAND BYGGES

IDEER TIL VÆKST I DANMARK

MED VIDEN SKAL LAND BYGGES

Ideer til vækst i Danmark

Pjecen er redigeret af Karen Skytte, Käthe Munk Ryom og Niels Lykke Jensen, AC, i samarbejde med journalist Nina Vinther Andersen på baggrund af arbejde fra AC's privatsektorudvalg.

Layout er lavet af:

Mie Frey Damgaard og Peter Ørntoft

Marts 2011

INDHOLDSFORTEGNELSE:

Forord	3
Med viden skal land bygges	5
Her er udfordringerne!	7
Gode idéer bør ikke koste en million	11
Flere vandhuller hvor viden og virksomheder kan mødes	17
Flere højtuddannede vil give virksomhederne mere vækst	21
To der kan udvikle hinanden	27
De kommende kloge skal rykke mere i erhvervslivet	31
Generation Global skal inviteres hjem	35
Træerne skal vokse ind i himlen	41

FORORD

Kan man spinde guld på de dygtigste? Svaret er ja. Og stillet overfor de voldsomme udfordringer, som det danske samfund nu er konfronteret med, bør vi i langt højere grad vise vilje til at skabe sammenhæng mellem viden og vækst. Udvikle et bæredygtigt fundament for, at der kommer ny viden og bliver investeret i resultaterne, så der også om 10 og 20 år er produkter, som udlandet vil købe af os. Derfor lancerer Akademikerne Centralorganisation, for første gang en vækstpolitik med en række konkrete og nye forslag og svar på, hvad Danmark skal leve af i et globaliseret samfund. Udspillet – som er et produkt af arbejdet i AC's nye privatsektorudvalg – er både en opfordring til handling og investering, en kritik af et utilstrækkeligt samarbejde mellem universiteter og virksomheder og et detaljeret idekatalog, som alle er mere end velkomne til at tage medejerskab til.

I årevis har vi lænet os mageligt tilbage i overbevisningen om, at vi i Danmark var bedre uddannede og arbejdede smartere end andre. Vi behøvede ikke konkurrere på lønnen, vi kunne konkurrere på viden. I dag er vores særkende stadig viden, men vi er ikke længere de kloge, de smarteste, de hurtigste og slet ikke de billigste.

Det får alvorlige konsekvenser for vores velfærdssamfund. Vi er for få, der arbejder og for få, der arbejder smart nok til, at vi kan sikre vores velstand og den nødvendige fornyelse af velfærdssamfundet. Og globaliserings produktionsmæssige konsekvenser for dansker-

ne er langt tidligere end forventet blevet synlige i form af arbejdspladser, der flytter ud af landet. Der er stor risiko for, at den private sektor i Danmark bliver for lille.

Vi står overfor store globale og demografiske udfordringer, og sammen med manglen på kvalificeret arbejdskraft stiller det langt større krav til, at vi formår at tænke nye tanker og prøve nye veje. Det kræver, at flere af os indstiller sig på at løbe en større risiko, end vi plejer. Både som individer og som samfund. Men vi skal ikke gøre det alene. Vi skal støtte de, der tør tage chancen. Vi skal blive bedre til at udnytte vores flade virksomhedsstrukturer og få de små og mellemstore virksomheder til at sprudle af nytænkning. Vi skal satse massivt på uddannelse. Vi skal åbne os op i stedet for at bevæge os rundt i de samme lukkede miljøer dag efter dag. Vi skal inspirere flere i den offentlige sektor til at prøve lykken i det private erhvervsliv. Vi skal overbevise kvalificerede mennesker om, at de skal bo, arbejde og betale skat i Danmark. For det er ikke nok at udvikle nye idéer til produkter, hvis virksomhederne derefter får østeuropæere eller asiater til at producere til en lav løn. Det er bydende nødvendigt, at der også i Danmark er konkurrence- og levedygtig produktion.

For det er viden, vi skal leve af.

Erik Jylling
Formand for AC
Marts 2011

MED VIDEN SKAL LAND BYGGES

Der var engang et yndigt land, det stod med brede bøge. Træerne står der stadig, men ellers er der ikke så meget tilbage af det gamle Danmark. Rammerne for, hvordan vi skaber velstand i Danmark, er forandrede. Det fundament, som vores velstand hviler på, har aldrig været så skrøbeligt som nu.

Selv om vi stadig er blandt de rigeste lande i verden, så sakker vi dag for dag længere og længere bagud i feltet. Intet tyder på, at tabet af velstand er midlertidigt. OECD's forventninger til væksten i dansk økonomi og til vores evne til at arbejde smartere – den gennemsnitlige arbejdsproduktivitetsvækst – er skræmmende lave.

Lav produktivitet er ikke det eneste problem, Danmark står overfor. Vores udfordringer på en række grundlæggende områder er dybt alvorlige.

Et velfærdssamfund som det danske kræver et meget solidt og bredt grundlag at opkræve skatter fra. Men der bliver stadig færre til at arbejde, og dem der arbejder, skal forsørge flere. Vi har i generationer villet sikre gode danske arbejdspladser med solide løn- og arbejdsvilkår. Hvis den positive udvikling skal fortsætte, er det bydende nødvendigt, at vi arbejder bedre og smartere end i andre lande. For i disse år forsvinder tusindvis af arbejdspladser ud af Danmark. I første omgang begyndte de ufaglærte jobs at sive ud til lande, hvor løn- og produktionsomkostningerne er lavere. Nu ser vi tilsvarende og alarmerende tendenser indenfor

de videnstunge jobs. Virksomheder som eksempelvis Grundfos og Danfoss lægger i stigende grad deres forskningsaktiviteter i udlandet, og Novo Nordisk' medarbejder nummer 30.000 var kinesisk. Danske højtuddannede specialister foretrækker stadig oftere udfordringer i udlandet. Dygtige udlændinge vælger tit andre lande end Danmark.

Forudsætningen for at erhvervslivet trives og udvikler sig, er en velfungerende velfærdsstat og omvendt. Hvis vi ikke gennemfører reformer, der grundlæggende styrker virksomhedernes evne til at konkurrere fra Danmark, vil vores økonomiske fundament ganske hurtigt blive så udhulet af faldende skatteindtægter, at vi allerede fra i år og de kommende 10 til 20 år vil kunne mærke en uafbrudt række af beskæringer i velfærdsydelser.

Og virksomhedernes vækstbetingelser i Danmark er ikke opmuntrende. For mange virksomheder lever veltilfredse, mens de lader de større ambitioner ligge urørte hen og undlader at kaste sig ud i nye, innovative udfordringer. For få højtuddannede higer efter at tage en risiko og for eksempel starte egen virksomhed. I stedet vælger de et trygt og roligt liv som lønmodtagere. Vi mangler en fælles, konstruktiv innovationskultur, hvor nyskabende forskere og velvillige virksomheder kan mødes, i stedet for at slå lejr i hver sin del af samfundet.

Heldigvis ser vi optimistisk på, at der er muligheder, der ligger foran os.

Vores unikke særkende er vores viden. Og de virksomheder, der formår at bruge specialiserede, kreative og højtuddannede medarbejdere optimalt, vil stå stærkere i den globale konkurrence. De økonomiske vismænd har dokumenteret, at de mest effektive virksomheder er dem med den største andel medarbejdere med en videregående uddannelse.

Flere virksomheder kan tjene flere penge ved at bruge den viden og det potentiale, som højtuddannede har, og ved at udnytte den enorme ekspertise, der er bag universitetets mure. Men forudsætningen er, at politikerne beslutter sig for vedholdende at investere i ny knowhow og nye, innovative måder at skabe vækst på. For selvom rammevilkårene i Danmark for virksomheder er blandt de bedste i verden, formår vi paradoksalt nok ikke at omsætte det til en vækst i produktiviteten. Det haster med at finde nye innovative løsninger.

For første gang lancerer AC derfor et samlet forslag til en vækst- og erhvervspolitik baseret på viden og idérigdom, der kan bidrage til at bygge Danmark op og føre væksten videre.

Det er nødvendigt, at vi er i stand til at flytte balancen mellem sikkerhed og usikkerhed; mellem kendt politik og vovede idéer. Vi skal blive bedre til at tage chancer

for at sætte nyt i værk. Vi skal skabe bedre plads og mere støtte til dem, der under usikre vilkår arbejder sammen om at skabe og udvikle nye idéer, nye produkter og services og nye måder at gøre tingene på. Oftest uden garantier for det endelige resultat. Men Danmark har ikke råd til lade stå til. Det er afgørende for os at tænke nye tanker – og investere i dem.

**HER ER UD-
FORDRINGERNE!**

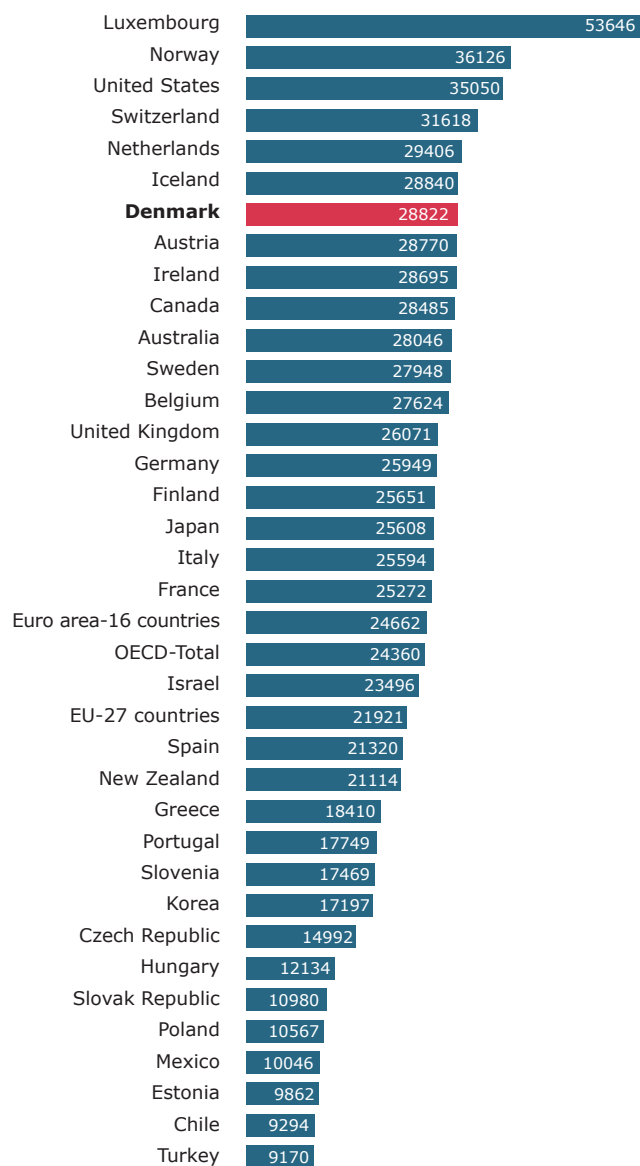

FIGUR 1

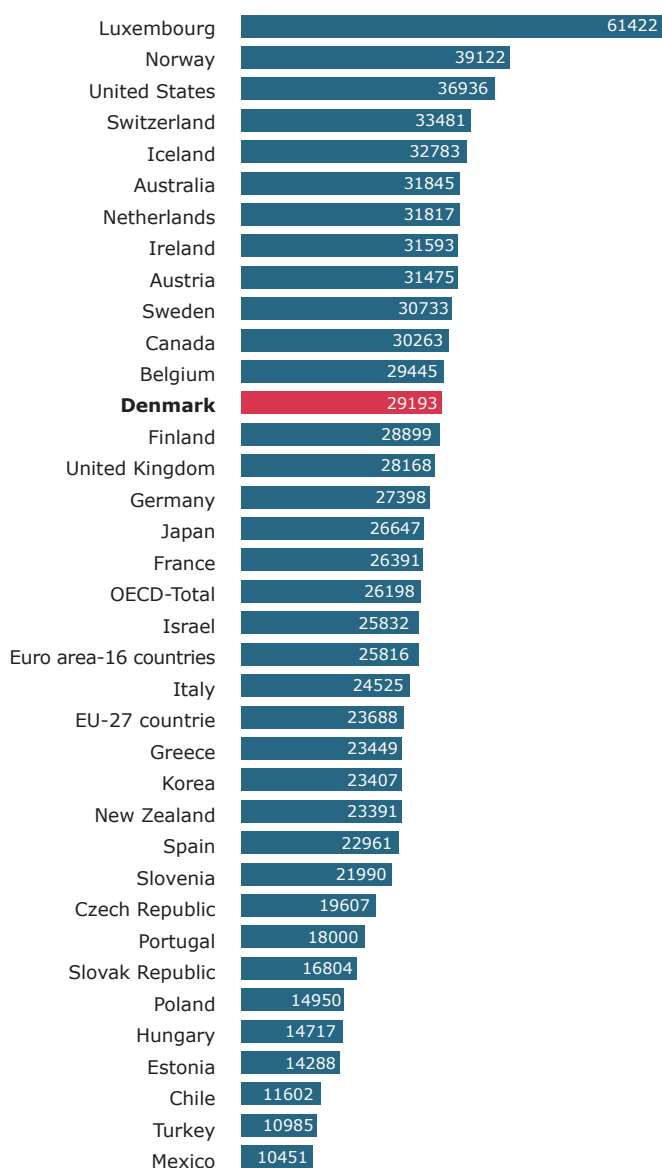
Danmark bliver relativt fattigere: Vi er i perioden 2000-2009 faldet fra 7. pladsen til 13. pladsen på listen over verdens rigeste lande.

BNP pr. capita, amerikansk dollar, konstante priser
og konstant købekraft i

2000

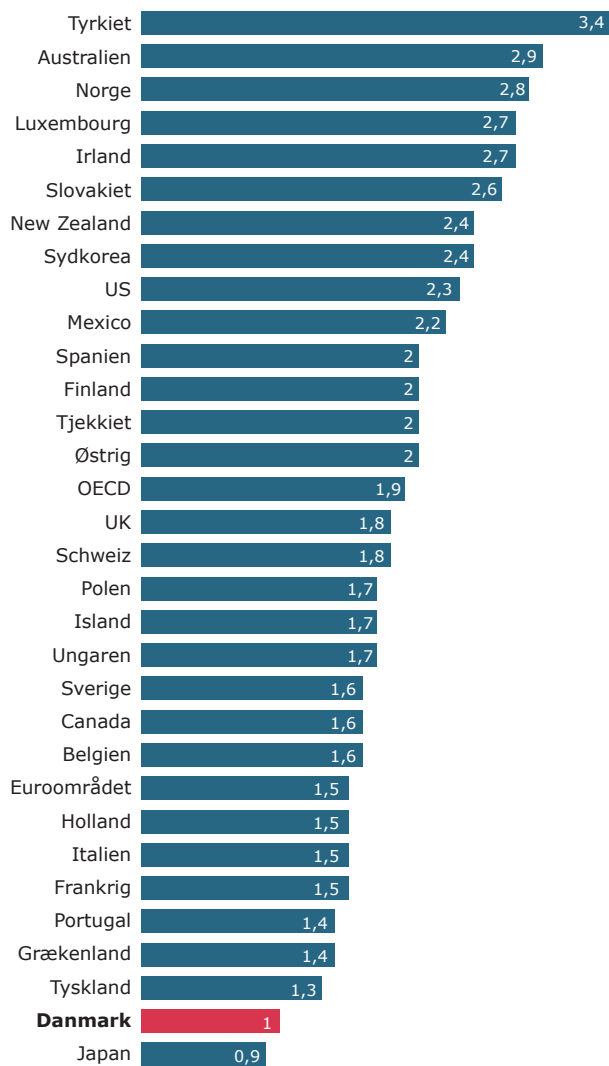
2009

FIGUR 2

Danmark får truende lav vækst: OECD vurderer, at vi ligger næstsidst på listen over OECD-landenes potentielle vækstmuligheder 2012-2025.

Gennemsnitlig potentiel BNP-vækst fra 2012-2025.

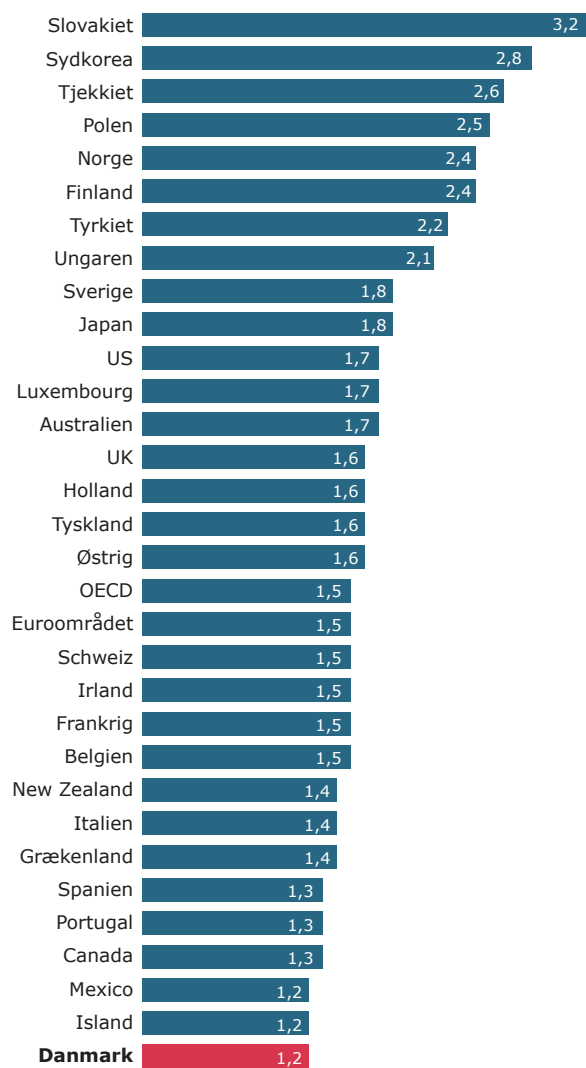

FIGUR 3

Danmark producerer ikke smart nok: OECD vurderer, at vi ligger sidst på listen over OECD-landenes potentielle muligheder for vækst i arbejdsproduktivitet 2012-2025.

Gennemsnitlig potentiel arbejdsproduktivtetsvækst fra 2012-2025.

1.0

GODE IDÉER BØR IKKE KOSTE EN MILLION

Den internationale finanskriser har ramt de danske iværksættere hårdere og kraftigere end iværksættere i de lande, vi normalt sammenligner os med. Antallet af nye virksomheder er faldet drastisk og er på så lavt niveau, at tilsvarende ikke er set siden de trange tider i slutningen af 1980'erne. Det er i særdeleshed alvorligt, fordi vækstvirksomheder er mere innovative og skærper konkurrencen ved at udfordre etablerede virksomheder. Derfor er det nødvendigt at gøre det langt mere attraktivt at investere i gode idéer og udvikle dem – også på et globalt marked. Flere virksomheder skal turde tænke nyt. Derfor skal det være mere attraktivt for virksomhederne at investere i gode idéer og udvikle dem.

DET VIL VI

FRADrag FOR GODE IDÉER PÅ HØJT PLAN

Det bør være langt billigere at investere i forskning og innovation. I Frankrig, Holland, Norge og Storbritannien kan virksomhederne på forskellige måder trække deres udgifter til forskning og udvikling fra i skat. Tilsvarende ordninger bør vi have i Danmark.

LAD PENGENE FRA EU YNGLE INNOVATIVT

EU-Kommissionen ser gerne, at medlemslandene i stigende grad bruger de penge, vi får fra strukturfondene, til projekter, der er innovative og forskningsbaserede. Vi bør komme Kommissionen i forkøbet og allerede nu fokusere på de innovative initiativer, når vi sender ansøgninger til strukturfondene.

NORDISK VÆKSTSATSNING

Nordiske gazellevirksomheder har så mange ting til fælles, at deres potentialer kan udnyttes bedre med et fælles nordisk vækstprogram.

KVIT IVÆRKSÆTTERSATTEN

Iværksætterskatten bør afskaffes, fordi de personer, som gerne vil investere i iværksætteri, bliver pålagt en ekstraskat på 25 procent.

TOPTUNEDE TOPLEDERE

Der bør udarbejdes en handlingsplan med det mål at få flere udenlandske topledere til danske virksomheder. Udenlandske topledere løfter generelt virksomheders internationale konkurrenceevne.

FORSLAGENE

FORSLAG 1.1

FRADRAG TIL SMÅ OG NYOPSTARTEDE VIRKSOMHEDER FOR FORSKNINGS- OG UDVIKLINGSUDGIFTER

Med henblik på at stimulere virksomhedernes innovation gennem lavere omkostninger, bør der indføres en ordning med skattefradrag for forsknings- og udviklingsudgifter, inspireret af Norge.

Ordningen kan tilrettelægges på flere måder, men en dansk ordning kunne - med inspiration fra Norge - indeholde krav til virksomhedernes størrelse, omsætning og ejerkreds (min. 25 pct. af støtteberettigede virksomheders ejerkreds må stamme fra en stor virksomhed) samt krav om hvor stor en andel af forskningsudgifterne, der opnås fradrag på. Endelig må der fastsættes et beløbsmæssigt loft for fradragsordningen.

For at undgå misbrug og overtræk vil virksomhederne kun få et skattefradrag for 20 pct. af forskningsudgifterne, og max. 5 mio. kr. pr. virksomhed pr. år for egen udført forskning og af max. 10 mio. kr. hvis der er tale om køb af tjenester fra en forskningsinstitution. Ordningen skal alene gælde små og nyopstartede virksomheder (max. 50 ansatte).

Det er vigtigt at sikre, at også virksomheder, der ikke her og nu har et regnskabsmæssigt overskud, som gælder for en del iværksættere og nystartede virksomheder, kan gøre brug af ordningen, fx ved at stille krav om en særlig godkendelsesprocedure for disse virksomheder. Her vil der således blive tale om en form for negativ beskatning, dvs. de får penge tilbage i skat, før de har et overskud at modregne i. Den negative beskatning vil både skabe lige konkurrencevilkår, bidrage til et bedre afkast og reducere kapitalbehovet for denne gruppe af små virksomheder.

FORSLAG 1.2

STRUKTURFONDSMIDLER TIL INNOVATIVE FREMTIDSORIENTEREDE ERHVERV

Der er behov for at målrette strukturfondsmidlerne til at investere i, at gøre vort samfund mere innovationsparat og dermed i stand til at fremme vækst og beskæftigelse. I forbindelse med indgåelse af partnerskabsaftaler mellem de regionale vækstfora og regeringen om vækst og erhvervsudvikling bør det aftales at målrette strukturfondsmidlerne til regionale innovationsaktiviteter.

En målretning af anvendelsen af strukturfondsmidlerne til innovationsaktiviteter understøttes af Kommissionen, der har tilkendegivet, at der i.f.m. Den Europæiske Fond for Regionaludvikling fremadrettet vil blive afsat betragtelige finansielle ressourcer til støtte for innovative initiativer i EU. Det nationale (for)arbejde bør allerede nu påbegyndes og ikke afvente Kommissionens samlede europæiske udspil i forbindelse med 2013-programmet for strukturfondsmidlerne.

FORSLAG 1.3

FÆLLES NORDISK VÆKSTPROGRAM "FRA GAZELLE TIL VÆKSTVIRKSOMHED"

Der bør satses på og gøres mere for at understøtte nye lovende gazellevirksomheder i de nordiske lande, da disse virksomheder bidrager forholdsmæssigt mere til beskæftigelse og økonomisk vækst end andre virksomheder. Et nordisk vækstprogram vil kunne samle og udvikle de hurtigst voksende virksomheder fra de nordiske lande og bidrage til udviklingen af en nordisk iværksætterinfrastruktur, der også kan få stor betydning for opbygningen af en national iværksætterinfrastruktur.

Begrundelse for en særlig nordisk indsats skulle være at styrke de nordiske lande i den internationale konkurrence. Da vore lande møder identiske udfordringer, vil en koordineret nordisk indsats kunne føre til et bedre resultat, end hvis de enkelte lande arbejder på egen hånd. Landene i Norden er ganske enkelt for små til at bygge et system, der kan tiltrække iværksætterkompetencer, viden til regionen og samarbejde med eksperter og investorer fra resten af verden.

FORSLAG 1.4

AFSKAFFELSE AF IVÆRKSÆTTERS KATTEN

Det bør samfundsmæssigt være lønsomt at investere i iværksættere, som tager en risiko og skaber vækst og nye jobs. Der bør derfor indføres en afskaffelse af den eksisterende porteføljeaktiebescatning, "iværksætterskat" på afkast ved investering, foretaget af iværksættere og investorer, der ejer mindre end 10 pct. af virksomheden.

Iværksætterskatten bør afskaffes helt, så det igen bliver attraktivt at investere i små nyopstartede vækstvirksomheder. En afskaffelse af iværksætterskatten vil øge investeringer i nystartede potentielle vækstvirksomheder og dermed udgøre et vigtigt politisk signal, der kan stimulere og fremme en større økonomisk risikovillighed generelt og mere specifikt en parathed til at starte egen virksomhed.

FORSLAG 1.5

FLERE UDENLANDSKE TOPLEDERE TIL DANSKE VIRKSOMHEDER

I et samarbejde mellem Økonomi- og Erhvervsministeriet og erhvervslivets organisationer, ud-

arbejdes en handlingsplan for at rette op på et givet efterslæb i adgangen til udenlandske topledere og bestyrelsesmedlemmer.

En ny undersøgelse har vist, at en af delforklaringerne bag Tysklands overraskende stærke konkurrenceevne og evne til global interessedspredning er, at andelen af udlændinge i toppen af de tyske virksomheder er meget stor. Det er i den forbindelse tankevækkende, at Danmark er blandt de OECD-lande med lavest andel af udlændinge blandt topledere.

Det kan blive problematisk for danske virksomheders konkurrenceevne på sigt, hvis de ikke i større udstrækning har blik for, at konkurrence- og innovationskraft kræver forskellighed i nationalitet, erfaringer, kompetencer, tænkemåder og personligheder. Denne mangfoldighed er ikke til stede i dag. Der er derfor behov for en større grad af mangfoldighedsledelse i danske virksomheder, og her kan flere internationale topledere være en af vejene til at skabe en ny kultur i virksomhederne, der fremmer nytænkning og globalt udsyn.

Det danske skatteniveau er ganske givet blandt en af forklaringerne, men der er grund til at gennemføre en nærmere komparativ analyse om hvorvidt adgangen til de internationalt mest kompetente ledere er god nok. En sammenhængende toplederanalyse kan generelt bidrage til en kvalificeret diskussion af, om vi har de grundvilkår, som kan gøre Danmark til et både åbent og konkurrencedygtigt samfund i de næste 10 til 20 år.

FORSLAG 1.6

ET EFTERSPØRGSELSDRETVET INNOVATIONSTJEK TIL SMÅ VIRKSOMHEDER

Der etableres en efterspørgselsdrevet innovationsstjek-ordning, hvor små virksomheder (max. 25 ansatte) selv kan vælge den rådgiver og det

rådgivningsfelt (nye kunder, markeder eller forretningskoncepter), der er mest relevant for den videre udvikling af forretningen. Små virksomheder har sværere ved selv at løfte innovationsudfordringerne, og ordningen vil derfor som start være målrettet disse virksomheder. Der skal være krav til virksomhederne om have en vækstmålsætning i form af ambitioner om en merbeskæftigelse inden for en aftalt årrække og en årlig økonomisk vækst (omsætning på fx 20 pct.), for at kunne gøre brug af ordningen.

Privat rådgivning skaber vækst. I en britisk undersøgelse fra 2010 er det dokumenteret, at for hvert pund, private og offentlige organisationer investerer i private rådgivere, er der et afkast på 6 pund. I krisetider med vigende ordrer er der således god grund til at give tilskud til, at det bliver attraktivt for iværksættere og mindre virksomheder at få hjælp fra private rådgivere til at forny forretningskoncept, tænke i nye kunder og nye forretningsmuligheder, dvs. kort og godt at sikre, at de ikke taber i konkurrencekraft og understøttes i arbejdet med at afsøge de vækstmuligheder, der er i og omkring virksomheden.

Formålet med et innovationseftersyn/-tjek er at give mindre virksomheder bistand fra private konsulenter/rådgivere til at identificere udviklings- og innovationsmuligheder i virksomheden samt til at finde konkrete løsninger. En efterspørgselsdreven ordning vil være med til at sikre, at innovationsindsatsen bliver tilpasset den enkelte virksomheds behov i stedet for kun at henvise til, hvad der er "på hylderne" i det offentlige udbudsorienterede system.

2.0

FLERE VANDHULLER HVOR VIDEN OG VIRK- SOMHEDER KAN MØDES

Samarbejdet mellem virksomheder og universitetsforskere skal forbedres og udbygges. Det gøres bedst ved at give parterne flere steder, hvor de kan mødes for at udveksle idéer og muligheder. Virksomheder med forskning og udviklingsaktiviteter er langt mere produktive end firmaer uden. I runde tal 9 pct. mere produktive. Og de virksomheder, der investerer penge i innovation, forskning og udvikling, får et langt større afkast end andre virksomheder. Men kun 2 pct. af virksomhederne ser universiteterne som en kilde til innovation. Det er en halvering på knap 10 år, og har placeret Danmark under gennemsnittet i international sammenligning.

DET VIL VI

ET KYNDIGT REJSEHOLD

Et særligt rejsehold skal hjælpe de små og mellemstore virksomheder, der allerede arbejder systematisk med innovation, med at forske i deres initiativer og dermed give virksomheden et løft. Idéen findes delvist i dag på et begrænset område og bør udvides markant.

PH.D. PLUS

I dag kan virksomheder ansætte en ung forsker i en ph.d.-stilling. Fremover bør virksomheder også få tilskud til efterfølgende at ansætte en forsker i en Erhvervs-PostDoc. Dermed får virksomhederne mulighed for at igangsætte eller bibeholde vigtig forskning, og de unge forskere får chancen for at fortsætte deres forskningskarrierer udenfor universiteterne.

BELØNNING FOR SAMARBEJDE

Universitetsforskere, der samarbejder med private virksomheder, bør belønnes, for eksempel med et ekstra højt løntillæg, aflastning for administrative opgaver eller ekstra videnskabeligt personale.

IVÆRKSÆTTER-PROFESSORER

Regeringen bør nedsætte en arbejdsgruppe, der kan undersøge mulighederne for, at erfarne forskere fra private virksomheder i højere grad kan ansættes på universiteterne i særlige stillinger, der bedre imødekommer deres erhvervskarriere og erfaringer. De vil blandt andet kunne fungere som rollemodeller for de studerende og give en mere erhvervsorienteret stab af undervisere på universiteterne.

FORSLAGENE

FORSLAG 2.1

ET REJSEHOLD SKAL HJÆLPE VIRKSOMHEDERNE I GANG MED FORSKNING

Et rejsehold af erfarne konsulenter skal opsøge og rådgive de virksomheder, som allerede arbejder systematisk med innovation, men som gerne vil i gang med at forske og danne partnerskaber med forskningsinstitutioner.

Virksomheder, der forsker og udvikler, har højere produktivitet pr. medarbejder end innovative virksomheder, som ikke forsker og udvikler. Derfor bør der oprettes et rejsehold af erfarne konsulenter, som kan hjælpe små og mellemstore innovative virksomheder over hele landet i gang med at forske. Opgaven er at rådgive og støtte de virksomheder, som allerede arbejder systematisk med innovation, så de lettere kan tage skridtet til at komme i gang med forskning, enten alene eller i partnerskab med en forskningsinstitution. Rejseholdets konsulenter skal særligt have viden om og netværk knyttet til forskningsverdenen og den nyeste forskningsmæssige viden, samt de skal kunne hjælpe med at matche virksomheder og universiteter. Rejseholdet skal være opsøgende i forhold til virksomhederne, og indsatsen skal supplere, udbygge og koordineres med de regionale innovationsagenters indsats.

FORSLAG 2.2

FLERE UNGE FORSKERE UD I SMV'ERNE

Der skal etableres en ErhvervsPostDoc-ordning, hvor der gives tilskud til, at små og mellemstore virksomheder kan ansætte unge forskere.

For at hæve videnniveauet i de små og mellemstore virksomheder bør der etableres en ordning, hvor virksomhederne kan ansætte en ung forsker i en ErhvervsPostDoc stilling med et løntilskud fra staten i en perio-

de på op til 3 år. En sådan ordning vil gøre det lettere for de små og mellemstore virksomheder at igangsætte og fastholde forskningsaktiviteter ved at ansætte unge forskere. Alle virksomheder har i dag mulighed for at få tilskud til at ansætte en erhvervsPh.d., der gennemfører et forskningsprojekt i virksomheden. En ErhvervsPostDoc-ordning, særligt for små og mellemstore virksomheder, vil kunne bidrage til at øge forskningsaktiviteten i en række af disse virksomheder og samtidig fastholde nogle af de mange nye Ph.d.'ere, som uddannes i disse år, i en forskerkarriere i den private sektor, frem for at de søger til udlandet eller søger helt andre karriereveje her i landet.

FORSLAG 2.3

FORSKERNE SKAL BELØNNES FOR SAMARBEJDE MED VIRKSOMHEDERNE

Der er brug for at udvikle idéer til, hvordan universiteternes karriere- og belønningssystemer kan indrettes, så de i højere grad end i dag giver de enkelte forskere incitamenter til at samarbejde med virksomhederne.

Der er behov for en systematisk indsats for at udvikle universiteternes incitamentsstruktur, så den i højere grad tilskynder til og belønner forskernes samarbejde med eksterne parter i erhvervslivet og de offentlige institutioner. For den enkelte forsker skal det både være motiverende, lærerigt og kunne betale sig at samarbejde med virksomhederne. Incitamentsstrukturen på universiteterne har i dag langt den største vægt på kerneopgaverne forskning og uddannelse, og samarbejdet med virksomhederne kommer oftest i sidste række i prioriteringen af opgaverne. Derfor må der nedsættes en arbejdsgruppe, der kan udvikle forslag til, hvordan universiteternes karriere- og belønningssystemer kan indrettes, så det lønner sig for forskerne at samarbejde med virksomhederne. Samtidig må det sikres, at uni-

versiteternes og forskernes forskningsmæssige frihed og integritet respekteres.

FORSLAG 2.4

FLERE FORSKERE FRA ERHVERVSLIVET IND PÅ UNIVERSITETERNE

Der må sættes fokus på at få flere erfarne forskere fra erhvervslivet ind på universiteterne, for at de kan bidrage til øget samarbejde og mere mobilitet mellem universiteter og virksomheder. Interessen og barriererne herfor blandt de privatansatte forskere og på universiteterne må undersøges.

For at skabe øget dynamik, mere samarbejde med virksomhederne og mere iværksætterånd på universiteterne er der brug for rollemønstre blandt de universitetsansatte, og dermed er der brug for også at rekruttere forskere, der har haft en karriere uden for universitetet. Den rent akademiske meritering er alfa og omega, og i praksis rekrutterer universiteterne derfor sjældent forskere, som i en periode har forsket eller været ledere i private virksomheder - eller har etableret egen virksomhed. For de unge universitetsforskere er karrierevejen til en fast stilling lang og vanskelig, og derfor er mobiliteten ofte ringe, og forskerne flytter sjældent mellem erhvervsliv og universiteter.

Derfor må der gennemføres en undersøgelse af, om der blandt forskere med erhvervsbaggrund er en interesse for at have forskellige former for tilknytning til et universitet, herunder eventuelt en fast stilling – og hvad der hindrer dem i at forfølge denne interesse. Det må vurderes, om der i universiteternes rekrutterings- eller aflønningsstruktur er u hensigtsmæssige barrierer for denne form for mobilitet, og i så fald må der tages initiativer til at overvinde dem.

3.0

FLERE HØJTUDDANNE- DE VIL GIVE VIRKSOM- HEDERNE MERE VÆKST

Produktiviteten i danske virksomheder er svalet så langt ned til under gennemsnittet i OECD, at vi om knap 15 år forventes at have en af de laveste produktivitetsvækstrater i OECD, og det er langt under, hvad både regeringen og de økonomiske vismænd havde forventet. Heldigvis ligger løsningen lige for, nemlig at vi skal konkurrere på højt vidensindhold og innovationskraft i de private virksomheder. Det kan ganske enkelt betale sig at ansætte akademikere. Virksomheder med en eller flere akademikere producerer mere effektivt, hyrer flere folk og tjener bedre. Derfor skal det være nemmere for de kloge og de rige at mødes.

DET VIL VI

BRYD ISEN

Genindfør den succesfulde Isbryderordning – denne gang i fokuseret udgave udelukkende til små og mellemstore virksomheder, der ikke tidligere har haft akademikere ansat.

BRYD MUREN

Den vellykkede videnpilotordning, hvor virksomheder med 2 til 100 ansatte kan få 12.500 kr. i tilskud om måneden i et år til en højtuddannet medarbejder, bør udvides til at omfatte virksomheder med op til 250 ansatte.

BOOK EN NYUDDANNET

Universiteterne og andre højere læreanstalter bør oprette korps af nyuddannede konsulenter, som virksomhederne kan engagere til korterevarende projekter og konsulentlignende opgaver.

BOOK EN SENIOR

I stedet for at trække sig helt tilbage fra arbejdsmarkedet bør højtuddannede akademikere mellem 62 og 70 år sikres mere fleksible konsulentmuligheder, så virksomhederne i længere tid får udbytte af deres viden og erfaringer.

KLOG PLAN TIL DRENGE

Nedsæt en Uddannelseskommission, som skal komme med præcise forslag til en plan for, hvordan vi når målet om, at mindst halvdelen af en ungdomsårgang får en videregående uddannelse, og i den sammenhæng inspirere drengene til at nå samme høje uddannelsesniveau som pigerne har fået.

FORSLAGENE

FORSLAG 3.1

NY ISBRYDERORDNING

Der etableres en ny Isbryderordning efter samme koncept som den isbryderordning, som i midten af 1990'erne bidrog til, at 1.700 små virksomheder fik ansat deres første højtuddannede.

Målgruppen for Isbryderordningen er små virksomheder med op til 50 ansatte, som ikke i forvejen har akademikere ansat. Disse virksomheder kan ved ansættelse af en akademiker få et tilskud på 50 pct. af lønomkostningerne – dog højst 16.600 kr. pr. måned – i en periode på 9 måneder.

Der vil med en passende markedsføring af den nye ordning kunne skabes en efterspørgsel fra virksomhederne i denne målgruppe svarende til, at ca. 700 virksomheder i løbet af de næste par år vil ansætte deres første højtuddannede medarbejder. Det vil med et tilskud på 150.000 kr. pr. isbrydervirksomhed samt 5 mio. kr. til administration, markedsføring og evaluering koste 110 mio. kr. over 2 år.

FORSLAG 3.2

UDVIDELSE AF VIDENPILOTORDNINGEN

Videnpilotordningen bør videreføres og udvides, så den bliver gældende for virksomheder op til 250 ansatte. Samtidig bør bevillingen øges, så der kan sendes ca. 300 videnpiloter i luften om året for at imødekomme efterspørgslen fra den udvidede gruppe af virksomheder.

Videnpilotordningen er velfungerende, og potentialet i ordningen bør udnyttes i forhold til hele gruppen af små og mellemstore virksomheder, hvor den i dag kun gælder for virksomheder med op til 100 ansatte. Ordningen skal fortsat være målrettet de SMV'ere, som

er lidt længere oppe i værdikæden, og som har gjort deres første erfaringer med højtuddannede i virksomheden, hvorfor de også er i stand til at håndtere de noget større krav til formulering af et projekt, som stilles som betingelse for at få tilskud efter denne ordning. Virksomheden må højst have 2 akademikere ansat i forvejen og kan efter godkendelse af en projektansøgning, få et tilskud på 12.500 kr. i op til 12 måneder ved ansættelse af en akademiker i projektet. En udvidelse med 200 videnpiloter vil koste 30 mio. kr. om året.

FORSLAG 3.3

KOMPETENCEFORLØB TIL SMV'ERE

Der afsættes en pulje, som små og mellemstore virksomheder kan trække på, til jobnær kompetenceudvikling i forbindelse med ansættelse af højtuddannede og til kurser for virksomhedsejere og virksomhedsledere i håndtering af udviklings- og innovationsprojekter.

Når det drejer sig om innovation og udvikling i SMV'erne har pilotprojekter (både igangværende og afsluttede) afdækket et behov hos SMV'erne for et kvalitativt løft på dette felt. Erfaringer fra Brobygningsprojektet, som AC gennemførte i 2009, viste, at SMV'ere i en række tilfælde havde behov for støtte til jobnær opkvalificering af den højtuddannede, som virksomheden havde ansat. Tilsvarende viser foreløbige erfaringer fra projektet Kompetenceløft og Innovation i region Syd-danmark, at der er stor efterspørgsel fra SMV'erne efter et opkvalificeringskursus for virksomhedsejere i håndtering af udviklingsprojekter.

FORSLAG 3.4

VIDENS- OG UDVIKLINGSBUTIKKER PÅ UNIVERSITETERNE

Universiteterne bør have opstartsstøtte til oprettelse af Videns- og udviklingsbutikker, hvor nyuddannede kandidater under ledelse af erfarne medarbejdere kan udføre rekvirerede opgaver for virksomheder.

Universiteterne har både en enestående kompetence portefølje og direkte adgang til højt kvalificerede nyuddannede kandidater, der endnu ikke har fået fuldt fodfæste på arbejdsmarkedet. Denne kombination udgør en potentielt meget stærk videns- og udviklingsadgang for virksomheder i de enkelte regioner, og med den rette organisering kan dette potentiale omsættes i frugtbar rådgivning for virksomhederne.

Opstartsstøtten til universiteterne gives til oprettelse af Videns- og udviklingsbutikker, hvor et korps af nyuddannede kandidater under ledelse af erfarne medarbejdere kan udføre rekvirerede opgaver for virksomheder eller netværk af virksomheder. De regionale vækstfora bør kunne bidrage til finansieringen og understøtte matchningen med virksomhederne, og de unge kandidater kan få uvurderlig erhvervserfaring i op til et år efter endt uddannelse.

FORSLAG 3.5

DE 62-70 ÅRIGE SOM HØJT KVALIFICERET KONSULENTKORPS

Staten, regionerne og de faglige organisationer må gå sammen om at opbygge de nødvendige rammer for et fleksibelt konsulentarbejdsmarked for seniorer.

Det danske samfund udnytter i uhyggeligt ringe grad den arbejdsstyrke og den fleksibilitet, der er til rådighed hos højtuddannede eller specialiserede seniorer. I Sverige har man i det seneste tiår realiseret denne milliardgevinst ved en række målrettede tiltag, men i Danmark har de +62-årige ofte kun valget mellem enten at fortsætte i hidtidig stilling eller at trække sig fuldt tilbage i alt for ung en alder.

Derfor bør staten, regionerne og de faglige organisationer i de kommende år gå sammen om at opbygge den nødvendige infrastruktur og de nødvendige støtteværktøjer til et åbent og gennemsigtigt konsulentarbejdsmarked for seniorer. Der må etableres en enkel certificeringsordning og et formidlingssystem, som gør det nemt for udbydere og efterspørger at møde hinanden og afprøve kræfter og kompetencer. Seniorarbejdsmarkedet kickstartes ved, at staten via en puljeordning medfinansierer de første 20 konsulenttimer pr. senior og/eller giver et særligt beskæftigelsesfradrag til de +62-årige.

FORSLAG 3.6

SAMLET PLAN FOR HVORDAN FLERE DRENGE FÅR EN VIDEREGÅENDE UDDANNELSE

Der nedsættes en Uddannelseskommission, der har til opgave at beskrive og analysere tværgående udfordringer i uddannelsessystemet og give konkrete anbefalinger til politisk handling. Drengenes uddannelsesefterslæb udgør et særligt tema for Uddannelseskommissionens arbejde.

Andelen af en årgang piger, der ender med at få en videregående uddannelse, har løftet sig flot og er nu på ca. 57 pct. Det niveau står i skærende kontrast til den stagnation i uddannelsesniveaue, som hersker i drengenes verden. Kun godt 40 pct. af en ungdomsårgang drenge kan i dag forventes at gennemføre en videre-

gående uddannelse. Det nødvendige løft i det danske uddannelsesniveau går, enkelt fortalt, ud på at finde nye, kreative og praktiske løsninger på drengenes uddannelses barriere.

Uddannelseskommissionen skal have fokus på de videregående uddannelser med et fødekædeperspektiv fra folkeskolen over ungdomsuddannelserne til de videregående uddannelser. Uddannelseskommissionen bør bl.a. drøfte årsager, konsekvenser af og løsninger på frafald op gennem hele uddannelsessystemet, hvordan 50 pct.-målsætningen nås, herunder hvor stor en andel de tre videregående uddannelsessektorer hver især skal løfte og endeligt hvordan 95 pct.-målsætningen nås.

4.0

TO DER KAN UDVIKLE HINANDEN

I Danmark er en stærk velfærdsstat forudsætningen for et velfungerende erhvervsliv og omvendt. Den offentlige og private sektor lever bedre sammen end hver for sig og særligt, hvis den offentlige sektor kan være med til at drive innovationen i den private sektor fremad. Vi kan blive endnu bedre til at få gode idéer.

DET VIL VI

KØB KLOGT-KLAUSUL

Ministerier og styrelser bør forpligtes til at reservere en mindre del – under 5 pct. – af deres indkøbspolitik til køb og udvikling af nye innovative løsninger fra små og mellemstore iværksættere.

KØB BÆREDYGTIGT-KLAUSUL

Erhvervspolitikken bør medvirke til at fremme en bæredygtig udvikling. For eksempel bør 'Made in Denmark'-brandet udbygges, så det fremover også indikerer, at danske virksomheder leverer i en høj miljømæssig kvalitet, fordi miljømæssig bæredygtighed er et stadigt væsentligere konkurrenceparameter.

PULJER MED ET GODT PLOT

En pulje på for eksempel 100 mio. kr. bør sættes af til at sætte gang i nye, offentlig-private innovative projekter, hvis mål er at finde nye løsninger, nye produkter og serviceydelser, som kan løse den offentlige sektors udfordringer, og som virksomhederne kan kommercialisere.

FORSLAGENE

FORSLAG 4.1

INNOVATIONSSIGTE I DEN OFFENTLIGE SEKTORS INDKØBSPOLITIK

Der skal være bedre adgang for innovative vækstiværksættere til at byde ind på opgaver, som den offentlige sektor bringer i udbud. Det kan ske ved, at ministerier og styrelser forpligter sig til at reservere en lille del af deres udviklingsomkostninger til køb og udvikling af nye innovative løsninger fra små og mellemstore virksomheder (ca. 2-5 pct.).

En intelligent offentlig efterspørgsel vil ikke alene give små og mellemstore virksomheder adgang til det offentlige marked, men der vil også være en betydelig gevinst forbundet med at få nye spillere på banen til at byde ind med inkrementelle (forbedringer af eksisterende løsninger) eller radikale nye løsninger på store som små samfundsmæssige udfordringer. Ordningen bør være midlertidig og udgøre startskuddet for udviklingen af en ny indkøbskultur, hvor offentlige institutioner fremadrettet ændrer indkøbspraksis og aktivt medvirker til at fremme innovation og iværksætteri.

Udfordringen i dag er, at den offentlige sektor har sit primære fokus på at købe billigst muligt frem for "bedst og billigst". I virkeligheden er der i den offentlige indkøbspolitik et ekstremt fokus på discount. Alt for mange offentlige indkøbere er tyet til en kortsigtet indkøbsstrategi. Der er behov for at bane vejen for en mere langsigtet og kvalitetsbevidst indkøbspolitik, hvor grundlaget for indkøbspolitikken bliver kloge investeringer i en fremtidig velfungerende offentlig sektor frem for nogle hurtige små lokale økonomiske gevinster.

En indkøbspolitik, der lægger vægt på kvalitet og helhed vurderet over en længere årrække, vil betyde, at der i den offentlige sektor skal udvikles en mere innovationsparat organisationskultur, hvor der er en vilje og parathed til at sætte det lange lys på. Den kommer

ikke af sig selv, og kræver derfor, at sektoren pålægges et ansvar for denne udvikling og gør sig erfaringer med de gevinster, der kan være forbundet med at indgå et samarbejde med små private virksomheder.

Øremærkningen af indkøb bør omfatte såvel indkøb, der skal i EU-udbud, som indkøb der udelukkende er omfattet af danske regler. Ordningen om at øremærke en procentdel af offentlige indkøb til iværksættere kan umiddelbart indføres i de danske regler.

FORSLAG 4.2

OFFENTLIGE KRAV DER KAN FREMME BÆREDYGTIG UDVIKLING OG PRODUKTION

Danmark skal brandes mere offensivt og være kendt for kvalitet, kontrol med arbejdsvilkår, produktionsforhold, råvarer og miljø, så det bliver tydeligt for forbrugeren, at varen lever op til deres krav om miljømæssig og social bæredygtighed.

Den danske erhvervspolitik skal medvirke til at fremme en bæredygtig udvikling såvel miljømæssigt, socialt og økonomisk. Miljømæssig bæredygtighed er gennem de seneste år blevet et stadigt væsentligere konkurrenceparameter.

'Made in Denmark' er i mange lande et kvalitetsstempel. Dette brand skal fastholdes og udbygges yderligere, således at vi kan få en konkurrencemæssig fordel.

Danske serviceydelser skal brandes, så man ude i verden ved, at hvis man hyrer en dansk virksomhed til at levere service, får man ydelser af højst mulig kvalitet. Det betyder bl.a. at der skal ske en mærkning af bæredygtige produktionsprocesser og produkter, der også omfatter de miljømæssige krav, der gælder for det danske marked. Desuden skal Danmark være fø-

rende med hensyn til kontrolleret brug af råvarer. Alle interesser skal være med ved bordet, når kravene til produkter på det danske marked defineres.

FORSLAG 4.3

PULJE TIL OFFENTLIGT/PRIVAT UDVIKLINGS-SAMARBEJDE

Der afsættes en pulje på fx 100 mio. kr. til at igangsætte en række offentlig-private innovationsprojekter, der har til formål at søge innovative løsninger på den offentlige sektors udfordringer, bl.a. krav om øget velfærd og højere service og ikke alene på arbejdskraftbesparende teknologi.

Formålet med puljen er at starte en proces hen imod udvikling af nye produkter, processer og serviceydelser, som er anvendelsesorienterede for den offentlige sektor, og kan kommercialiseres af den private sektor, som vil fremme innovationskraften og -kapaciteten i begge sektorer.

5.0

DE KOMMENDE KLOGE SKAL RYKKE MERE I ERHVERVSLIVET

Flere elitestuderende skal blive iværksættere, og derfor skal de studerende lettere kunne samarbejde med virksomhederne under uddannelsen, uden at de lærer mindre af den grund. Ganske få studerende får muligheden for at lære, hvordan de kan omsætte deres viden til vækst. Og selvom de højere læreranstalter udbyder stadig flere kurser i entreprenørskab, så er der stadig et stort, uudnyttet potentiale, før regeringen når sin målsætning om, at alle universitetsstuderende skal have mulighed for at tage fag indenfor innovation og entreprenørskab.

DET VIL VI

FRA FORSKERSPIRE TIL FIRMAEJER

Elitestuderende bliver i dag spottet – men ofte af universiteterne, som lokker med klassiske forskerkarrierer. Men de elitestuderende, der har andre kommercielle ambitioner, får ingen særlige forløb tilbudt. Universiteterne bør tilbyde særlige innovations- og erhvervsrettede eliteforløb. For eksempel ved at den studerende bliver optaget på et eller flere honours-moduler i stedet for den ordinære undervisning og dermed opnår en "Honours Degree".

POTENTE PARALLELFORLØB

Ved siden af deres traditionelle kandidatuddannelse bør en vis del af de studerende kunne søge om både taxameter og SU til semester- eller helårsforløb, hvor de afprøver udviklings- og forretningsidéer undervejs i studiet. Både en ekstern og intern vejleder skal sige god for hver enkelt idé.

FORSLAGENE

FORSLAG 5.1

INNOVATIONS- OG ERHVERVSFORLØB FOR SÆRLIGT DYGTIGE STUDERENDE

Universiteterne skal i større omfang have til opgave at uddanne særligt dygtige og innovative medarbejdere til dansk erhvervsliv. Dette arbejde skal understøttes ved at der afsættes en erhvervselitepulje til udvikling og gennemførelse af innovations- og erhvervsrettede eliteforløb, såkaldte "Honours Degrees" og "Add on-forløb".

Allerede i dag udbyder universiteterne såkaldte eliteforløb til særligt dygtige studerende, men generelt benyttes disse forløb mest til at identificere og udvikle forskerspirene blandt de studerende. For de særligt dygtige studerende, der ikke har intentioner om at følge drømmen om en klassisk forskerkarriere på universitetet, er der derimod sparsomt med tilbud. Disse studerende skal i højere grad udfordres ved at tilbyde særlige innovations- og erhvervsspor på eliteniveau.

Ideen er, at studerende efter evne og interesse kan ansøge om optagelse på et eller flere honours-moduler, som så erstatter en del af den ordinære uddannelse. Læringsudbyttet og studenterarbejdsindsatsen for elitetilvalget ligger ud over det, som kræves på ordinære niveau. Den anden højniveaumodel er såkaldte "Add on-forløb", der er selvstændige og afrundede forløb, der tages parallelt med den studerendes ordinære kandidatuddannelse. Det giver gode muligheder for tværfaglighed, fordi man fx kan udbyde et uddannelsesforløb, som går på tværs af eksisterende fagopdelinger, og dermed udnytte, at de studerende kommer med forskellige uddannelsesmæssige baggrunde.

FORSLAG 5.2

"IVÆRKSÆTTER-PARALLELFORLØB" TIL LVU- UDDANNELSERNE

Studerende skal kunne vælge at gennemføre "iværksætter-parallelforløb" af 1-2 års varighed som en udvidelse af en universitetsuddannelse. I disse forløb kan de studerende styrke deres iværksætterkompetencer og fx udvikle en opfindelse eller en forretningsidé sammen med en virksomhed.

Hvor forslaget om de innovations- og erhvervsrettede eliteforløb kræver, at den enkelte studerende når mere på den samme tid, vil dette mere radikale forslag potentielt have en større gruppe af universitetsstuderende som målgruppe. De nye "iværksætter-parallelforløb" skal være offentligt understøttede forløb af 1-2 års varighed, der kan komplementere en klassisk universitetsuddannelse. Det kan ske som tilbud om parallelforløb lagt til bachelor- og kandidatuddannelsen, således at der hverken fjernes elementer i hovedstrukturen (3+2) eller bidrages til yderligere stoftrængsel på uddannelserne. De facto studietiden udvides, men til gengæld opnår de studerende øget kompetencebredde uden at uddannelserne skal brydes op.

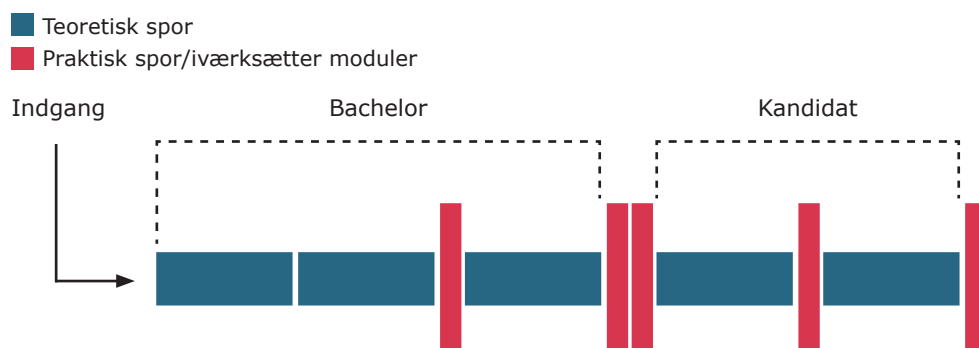
Ideen udspringer af tre ting: For det første er de bedste (praksisorienterede) kandidater ofte dobbeltkvalificerede fx i kraft af studiejob, tidligere erfaringer eller orlovsperioder. For det andet betyder studiestrukturen, at mange tvinges til at vælge mellem praktikophold eller udlandsophold, selv om de og samfundet ville få stor glæde af begge dele. Og for det tredje bliver vi i Danmark nødt til at lede efter kompenserende mekanismer for det erhvervselement i uddannelserne, der

gør universitetsstuderende i fx Silicon Valley i USA så fremragende i dobbelt forstand.

En mulighed er, at en andel af de studerende kan søge om adgang til både taxametre og SU til semester- eller helårsforløb, hvor de afprøver udviklings- og forretningsideer undervejs i bachelor- eller kandidatstudiet. Kravet er et go fra både en intern vejleder på universitetet og en ekstern vejleder fra erhvervslivet.

FIGUR

Et eksempel på et kombinationsforløb

6.0

GENERATION GLOBAL SKAL INVITERES HJEM

Dansk erhvervsliv vælger at købe forskning og udvikling i udlandet i stedet for herhjemme, og det vil kun blive tydeligere de næste år. Det er katastrofalt for Danmark. En af de vigtigste årsager er, at virksomhederne får adgang til kvalificeret arbejdskraft. Danmark kommer til at mangle op mod 100.000 højtuddannede mennesker i løbet af de næste 10 år. Derfor er det helt afgørende, at vi formår at tiltrække og fastholde de udenlandske, højtuddannede mennesker, der ønsker at bo og arbejde i Danmark, ligesom vi har utrolig meget at vinde, ved at motivere de højtuddannede danskere, der har etableret sig i udlandet, til at komme hjem igen.

DET VIL VI

VELKOMMEN TIL DANMARK – FAMILIE

Flere danske familier bør invitere udenlandske familier hjem til sig. Både de danske og udenlandske familier bør derfor få et fysisk og virtuelt mødested. For eksempel kunne kommunerne, der allerede i dag tilbyder udenlandske tilflyttere en velkomstpakke med sports-, kultur- og fritidstilbud supplere dette med en beskrivelse af, hvordan man får en god kontakt til en dansk familie, inklusiv et website med tilmelding for både danskere og udlændinge.

VELKOMMEN HJEM - BELØNNING

En national strategi bør udarbejdes for at bringe danske højtuddannede tilbage til Danmark. For eksempel i form af en kontant bonus, bedre arbejdsforhold eller bedre forskningsmuligheder i en periode.

VI VIL SÅ GERNE, AT I BLIVER LIDT LÆNGERE

Universiteterne skal ind i kampen om at få flere udenlandske talenter blandt deres studerende. Vi skal først hente dem ind på vore universiteter og derefter fastholde mange af dem i internationalt orienterede virksomheder. Det kunne fx ske ved at oprette arbejdskraftstipendier, som universiteterne kan tilbyde udenlandske studerende.

A-KASSER – OGSÅ FOR UDENLANDSKE STUDERENDE

Kravet om at man skal bo i Danmark, når man begynder med at læse, for at komme i A-kasse, når man er færdig, forskelsbehandler i realiteten udenlandske studerende og bør ændres til et krav om, at man har læst de sidste 2 år af uddannelsen i Danmark.

FORSLAGENE

FORSLAG 6.1

VELKOMSTPAKKER FOR UDLÆNDINGE RETTET MOD FRITIDEN

Der skal være et tilbud til danske familier, som ønsker kontakt med nye udenlandske tilflyttere i kommunen, og et tilbud om en måneds gratis deltagelse i lokalområdets fritidsaktiviteter til nye udenlandske borgere. Der udarbejdes en særlig velkomstpakke på engelsk til udenlandske nye borgere, indeholdende en invitation til en introdag til lokalsamfundet på rådhuset, hvor de bydes velkommen og orienteres om de to ordninger.

I lande, hvor der er en aktiv og offensiv politik for at tiltrække højtuddannet udenlandsk arbejdskraft, er der fokus på fritid og sociale kontakter i det nye værtsland som afgørende for, om han/hun/familien falder til og vælger at blive boende.

I Danmark har vi til dato ikke rigtig satset på at sikre en god integration og fastholdelse af den arbejdskraft, vi formår at tiltrække. Selv om tilgangen af udenlandske specialister i Danmark er steget, viser flere undersøgelser, at de hurtigt forlader landet igen. De falder ikke til.

Målet med at afsætte midler til de to ordninger er at facilitere mødet mellem de nye udenlandske borgere og danskerne i lokalområdet og derved skabe grundlaget for en vellykket integration. I dag investeres store summer i rekruttering af arbejdskraft, men hvis der ikke følges op og sikres en fastholdelse, kan rekrutteringen vise sig at blive en dyr omgang i stedet for den langsigtede og gode investering, der var udgangspunktet. Finansieringen af de to ordninger kan ske via puljemidlerne på Integrationsministeriets område.

FORSLAG 6.2

NATIONAL STRATEGI FOR AT BRINGE DANSKE VIDENARBEJDERE HJEM

Der er brug for en national strategi for at bringe danske videnarbejdere tilbage til Danmark i erkendelse af, at de bidrager positivt til værditilvæksten i samfundet. En national strategi skal indeholde incitamenter for at gøre det attraktivt for danske videnarbejdere at vende hjem efter en årrække i udlandet.

Det er meget positivt, at danske videnarbejdere drager ud i verden for at opnå internationale erfaringer og kompetencer, men det er også afgørende, at en væsentlig del af dem har lyst til at vende tilbage til Danmark igen og anvende deres ressourcer og nye kompetencer i danske virksomheder eller på danske universiteter. I stedet for at straffe de danske videnarbejdere, som rejser ud, så er der behov for at belønne de danskere, der er vendt hjem efter at have arbejdet i udlandet i en årrække. Videnarbejdere, som har erfaringer fra udlandet og som vender hjem, kan nemlig være en meget vigtig ressource, fordi de på den ene side kommer med nye idéer, kompetencer og erfaringer og har netværk i udlandet og på den anden side er lette at integrere i danske virksomheder og på danske videninstitutioner.

I en national strategi for at bringe danske videnarbejdere hjem kan eksempelvis indgå økonomiske incitamenter men også andre incitamenter, fx bedre forskningsmuligheder og/eller arbejdsforhold i en periode kunne være bud på, hvad en sådan strategi kan indeholde.

FORSLAG 6.3

ARBEJDSKRAFTSTIPENDIER TIL DYGTIGE UDENLANDSKE STUDERENDE

For at sikre udenlandske talenter til udvalgte dele af det danske arbejdsmarked oprettes en ny arbejdskraftstipendieordning, der målrettes de akademiske uddannelser, der oplever særlig arbejdskraftmangel.

Stipendierne uddeles af universiteterne og gives til dygtige udenlandske studerende, som efter afsluttet kandidatuddannelse forpligter sig til at arbejde i Danmark eller for en dansk virksomhed i udlandet, i for eksempel to efterfølgende år. Såfremt den udenlandske dimittend ikke ønsker at blive og arbejde i Danmark eller for en dansk virksomhed i to år, er stipendiet at betragte som et studielån, der tilbagebetales til den danske stat.

Ved at give udenlandske studerende deres uddannelse i Danmark får dansk erhvervsliv adgang til en unik højtuddannet arbejdskraft, der samtidig kan være kulturel brobygger til eksportmarkederne.

FORSLAG 6.4

UDENLANDSKE STUDERENDE SKAL KUNNE KOMME I A-KASSE

Nyuddannede udenlandske studerende og danskere, som er kommet tilbage til Danmark for at studere, skal have lettere ved at komme i A-kasse.

Kravet om, at man skal have været bosiddende i Danmark, før man påbegyndte sin uddannelse, for at være berettiget til at blive optaget som dimittend, bør slækkes. I stedet kan der fx være krav om, at man skal have læst de sidste to år af uddannelsen i Danmark for at kunne melde sig i A-kasse og opnå dagpengeret som alle andre.

Dermed tilskyndes udenlandske studerende og hjemvendte danskere i højere grad til at blive og søge job i Danmark frem for i udlandet – da det normalt tager 3 til 6 måneder for nyuddannede akademikere at finde deres første job.

Dette forslag kan dog ikke stå alene. Hvis udenlandske studerende skal have lettere ved at komme ind på det danske arbejdsmarked må der også arbejdes målrettet med, at flere af de udenlandske studerende får et studiejob, mens de uddanner sig i Danmark.

En analyse af den internationale beskæftigelsessituation efter endt uddannelse i Danmark fra 2009 peger på, at godt 70 pct. af de internationale studerende rejser hjem efter endt uddannelse, selv om op mod 70 pct. af de internationale studerende gerne ville blive her. I undersøgelsen peges der på, at en af de store barrierer for fastholdelse er mangel på kontakt mellem internationale studerende og danske virksomheder. Vi skal synliggøre de internationale studerende over for virksomhederne og gøre det lettere for virksomhederne at komme i kontakt med de internationale studerende i studieforløbet.

FORSLAG 6.5

ENKLERE ADGANG FOR UDENLANDSKE FORSKERE

Alle med en ph.d.-uddannelse fra top 200 universiteter har automatisk adgang til at komme til Danmark. For forskere uden for top 200 fastholdes det nuværende pointsystem.

Den nuværende Green Card-ordning er kompliceret og bureaukratisk. Der er behov for et mere enkelt og åbent system for forskere, hvor alle med en ph.d. fra top 200 universiteter automatisk får adgang til at komme til Danmark.

Selv i en økonomisk krise vil der være strukturel mangel på forskere med særlig viden, kvalifikationer og forskningstraditioner inden for fx nye markeder, sprog, kulturer e.lign., som danske virksomheder ikke nødvendigvis kan få adgang til i Danmark. Det vil derfor fortsat være vigtigt, at Danmark kan tiltrække udenlandske forskere med særlige kompetencer.

7.0

TRÆERNE SKAL VOKSE IND I HIMLEN

Med viden vokser Danmark, og med ambitiøse mål for forskning og innovation kan vi nå længere, end vi regner med. Målene skal være kontante og konkrete, og finansieringen kan for eksempel findes ved at luge ud i urentabel erhvervsstøtte.

DET VIL VI

FORRYGENDE FEM PROCENT

Den næste regering bør sætte sig det ambitiøse mål - inspireret af en arbejdsgruppe nedsat af EU-kommisjonen - at forskningsinvesteringerne øges til 5 pct. af BNP, hvoraf de 2 pct. bør være offentlige investeringer. En realistisk måde at komme i gang er, at Danmark allerede i 2016 øger de offentlige investeringer til 1,2 pct. af BNP og fortsætter med 1,4 pct. i 2020.

FORSVARLIG FINANSIERING

Et flertal af Folketingets politikere bør gå sammen om en ny aftale for universitetsuddannelsernes økonomi. Universitetsuddannelsernes taxametermodel er groft underfinansieret, hvilket har grelle konsekvenser for undervisningen og forskningen.

TÆNK SMART-MÅL

Ligesom Danmark i årevis har haft et mål om, hvor mange penge vi bør bruge på forskning og udvikling, bør vi sætte os et mål for innovation. I første omgang bør der sættes et mål for offentlige investeringer i innovation.

HVAD KOSTER ERHVERVSSTØTTE?

Ligesom skolernes lusedag, bør de nuværende og nye erhvervsstøtteordninger gennemgås regelmæssigt af udenlandske, uvildige eksperter med en økonomisk tættekam for at se, hvad der reelt kan betale sig.

FORSLAGENE

FORSLAG 7.1

FORSKNINGSINVESTERINGERNE SKAL FORTSAT ØGES

Der skal sættes et nyt ambitiøst mål for forskningsinvesteringernes andel af BNP, og regeringen bør gå foran ved at fastlægge nye målsætninger for de offentlige forskningsinvesteringer, så de kommer til at udgøre 1,2 pct. af BNP i 2016 og 1,4 pct. af BNP i 2020.

Med globaliseringsstrategien påtog den danske regering sig at opfylde Barcelonamålsætningen om, at forskningsinvesteringerne i 2010 skulle udgøre 1 pct. af BNP, hvoraf 1 pct. skulle være offentlige forskningsinvesteringer. Denne målsætning har været en afgørende driver for de seneste års øgede forskningsinvesteringer og for indsatsen for at øge omfanget og kvaliteten af den danske forskning. Danmark afsætter nu omkring 1 pct. af BNP af til offentlig forskning, og de private virksomheder investerer i størrelsesordenen 2 pct. af BNP i forskning. Men vores nærmeste konkurrenter er allerede på vej mod nye ambitiøse mål for forskningsindsatsen, og Danmark må snarest sætte sig nye mål og begynde at øge investeringerne igen.

FORSLAG 7.2

NYT AFTALEGRUNDLAG FOR EN FORSVARLIG UDDANNELSESØKONOMI

Der skal etableres et nyt politisk aftalegrundlag for en forsvarlig økonomi for universitetsuddannelserne. Aftalen skal indeholde et generelt taxameterløft, der kan sikre den nødvendige kvalitet i uddannelserne.

Universitetsuddannelsernes generelle underfinansiering blev bekræftet af en taxameteranalyse i 2009. Selv med et løft på 5.000 kr. på den laveste sats, er der

fortsat et godt stykke op til en mere fair finansiering, ikke mindst set i lyset af, at grønthøsterbesparelsen på 2 pct. fortsætter ufortrødent. Men også i et fremadrettet perspektiv er det uholdbart med den nuværende ubalance mellem finansieringen og de politiske forventninger til universiteterne. Blandt andet forventninger og krav til øget studenteroptag - som i sig selv kan begrunde en ny uddannelsesfinansiering og kræve midler til infrastruktur og til forsker- og undervisningskræfter.

FORSLAG 7.3

ET MÅL FOR DE OFFENTLIGE INVESTERINGER I INNOVATION

Der skal sættes et ambitiøst mål for de offentlige investeringer i innovation. Regeringen bør - med udgangspunkt i at der i dag afsættes i størrelsesordenen 4 mia. kr. om året til det danske innovationssystems kernefunktioner - sætte sig det mål, at der i 2020 skal afsættes 5 mia. kr. årligt.

Virksomhedernes innovationsindsats kan stimuleres af offentlige investeringer i innovation, og ligesom Danmark i en årrække har haft et mål for samfundets samlede investeringer i forskning, så bør der tilsvarende sættes et helt nyt mål for de offentlige investeringer i innovation, som kan bidrage til at fastholde ambitioner og vækst på området. Målet bør i første omgang omfatte de offentlige midler, der direkte anvendes til at stimulere innovationsindsatsen i de private virksomheder, samt de ressourcer, som afsættes til innovationssamarbejde mellem offentlige og private virksomheder.

FORSLAG 7.4

COST-BENEFIT EVALUERING AF ALLE ERHVERVSSTØTTEORDNINGER

Der bør gennemføres cost-benefit evalueringer af alle bestående og nye erhvervsstøtteordninger, for at undersøge, om de reelt bidrager til at skabe øget velstand og vækst. Såfremt det ikke er tilfældet for en konkret ordning, må den udfases, og midlerne i stedet investeres i bedre rammevilkår for virksomhederne såsom forskning, uddannelse og innovation.

Vi ved ikke nok om effekten af den danske erhvervsstøtte, og for at sikre at midlerne anvendes bedst muligt, er der behov for en cost-benefit evaluering af alle bestående erhvervsstøtteordninger. Samtidig bør alle nye foreslåede erhvervsstøtteordninger gennem en cost-benefit vurdering, før disse eventuelt vedtages. Cost-benefit analysen bør udføres af udenlandske eksperter for at sikre uvildighed.

Hvis analyserne af de eksisterende ordninger viser, at en specifik ordning ikke fremmer den danske vækst, da bør ordningen – såfremt der ikke er andre væsentlige politiske hensyn – udfases så hurtigt som muligt. På samme måde bør nye ordninger kun indføres, såfremt de i cost-benefit analysen viser sig at bidrage til at øge væksten i Danmark. Derudover bør det overvejes at formulere "exit-strategier" for konkrete branchespecifikke ordninger, idet disse principielt kun burde fungere som en midlertidig stimulering af aktiviteten i en opstartsfase, indtil der er etableret stabile markedsvilkår.

LÆS MERE OM AC'S VÆKSTPOLITIK

Forslagene i "Med viden skal land bygges - idéer til vækst i Danmark" er et udvalg af AC's ideer til at skabe vækst i Danmark - der findes endnu flere i AC's samlede idékatalog, som kan hentes på AC's hjemmeside. Der findes også en samling af baggrundspapirer (redaktionelt afsluttet november 2010) med de analyser, som har dannet grundlag for arbejdet med idékataloget og denne pjece. Se www.ac.dk.

KONTAKT AC

Nørre Voldgade 29
Postboks 2192
1017 København K.
Tlf.: 33 69 40 40
E-mail: ac@ac.dk

